



**NOKIAN**  
KAUPUNKI

# **Nokian strateginen yleiskaava 2023**

## **Luonnoksen (24.4.2023) selostus**

Kaupunkikehityspalvelut, Kaavoitus



# Johdanto

Yleiskaava on suunnitelma, joka ohjaa kaupungin yhdyskuntarakenteen, kulkuyhteyksien ja viherverkostojen kehittämistä. Yleiskaavassa sovitetaan yhteen maankäytön eri toimintoja pitkällä aikavälillä.

Strateginen yleiskaava on nimensä mukaisesti strateginen suunnitelma. Se pohjautuu Nokian kaupunkistrategiaan ja siinä asetettuihin strategisiin painopisteisiin. Nokian visiona on olla elinvoimainen ja ekologinen kunta ja missiona on hyvinvoivat nokialaiset. Strategisella yleiskaavalla pyritään vastaamaan etenkin kaupunkistrategiassa osoitettuun painopisteeseen "kasvua tukeva kaupunkirakenne".

Strateginen yleiskaava on tärkeä osa kaupunkistrategian toteuttamista. Tavoitteena onkin, että strateginen yleiskaava päivittyisi jatkossa kaupunkistrategian mukaisesti ja olisi siten päivittyvä kuva Nokian kaupungin maankäytön nykytilasta ja tulevaisuudesta. Strateginen yleiskaava ei kumoa voimassa olevia yleiskaavoja.

Strateginen yleiskaava laaditaan koko Nokian kaupungin alueelle. Sillä pyritään määrittämään Nokian roolia Tampereen kasvavalla kaupunkiseudulla ja kaupungin eri osien painopisteitä ja kehittämiskohteita. Strategisen yleiskaavassa tehdään valintoja pitkän aikavälin painotuksista. Kaavan tavoitevuotena on vuosi 2040, joka on yhdenmukainen seudullisten ja maakunnallisten suunnitelmien kanssa.



# Kaavaprosessi





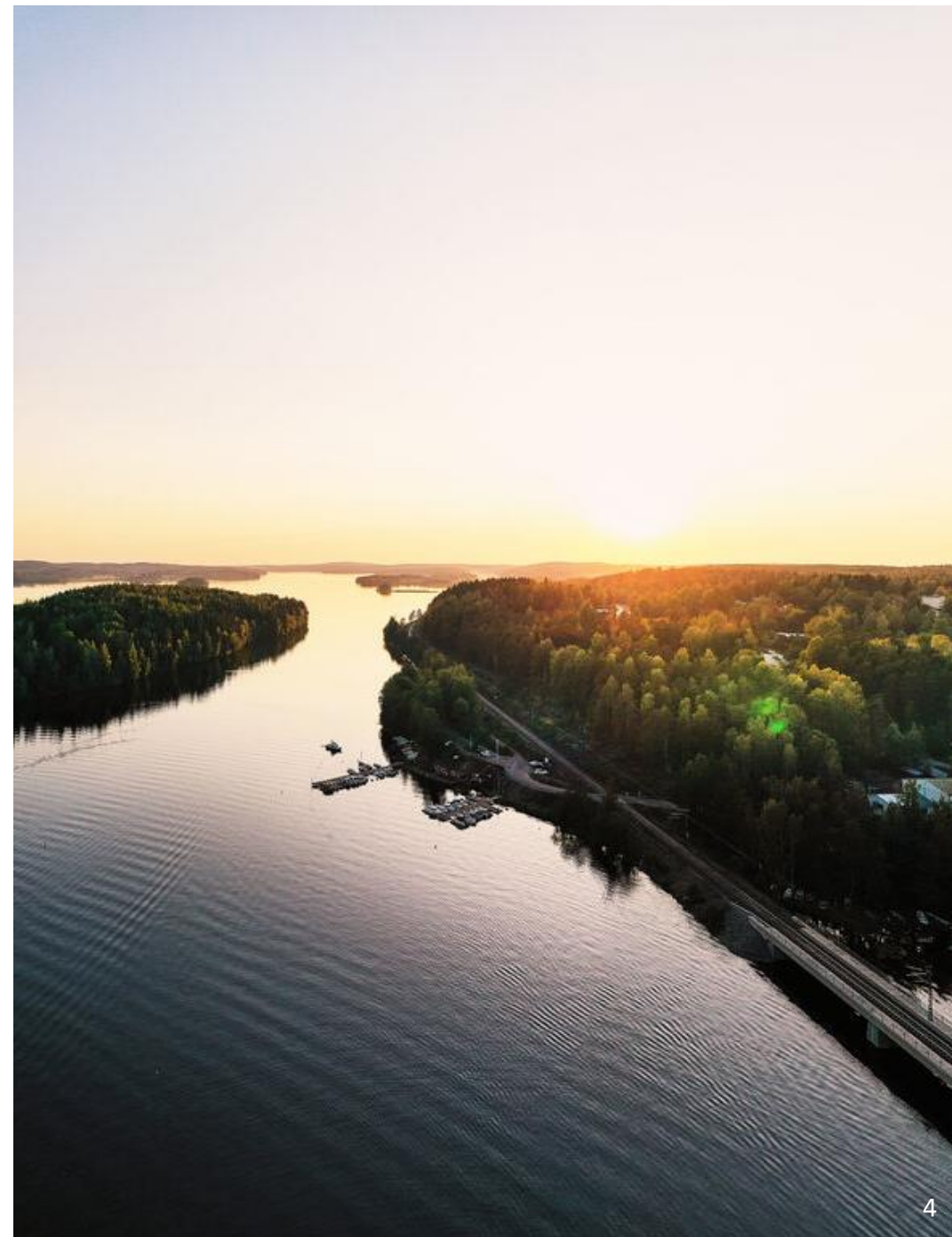
# Näkökulmien taustalla

Strategisen yleiskaavan suunnitteluun hyödynnetään tavoitteita useilta eri tasoilta. Strategisella yleiskaavalla vastataan valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja seudullisiin arvoihin suunnittelun keinoilla. Samanaikaisesti sillä pyritään ohjaamaan suunnittelua kohti paikallisia tavoitteita ja tahtotiloja kaupungin mittakaavassa.

Suunnittelussa huomioidaan aiemmat maankäyttöä ohjaavat suunnitelmat, kuten valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Pirkanmaan maakuntakaava, seudullinen suunnittelu ja Nokian kaupungin yleiskaavat.

Strategisen yleiskaavan kehityssuuntaan puolestaan vaikuttavat Nokian kaupungin eri tahojen asettamat tavoitteet, ohjelmat ja hankkeet.

Kaupunki huomioi poliittisten linjauksien lisäksi myös kuntalaisten ja toimijoiden osallistumisen kaavahankkeessa.





# Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

**Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on eritelty viiden alaotsikon alle:**

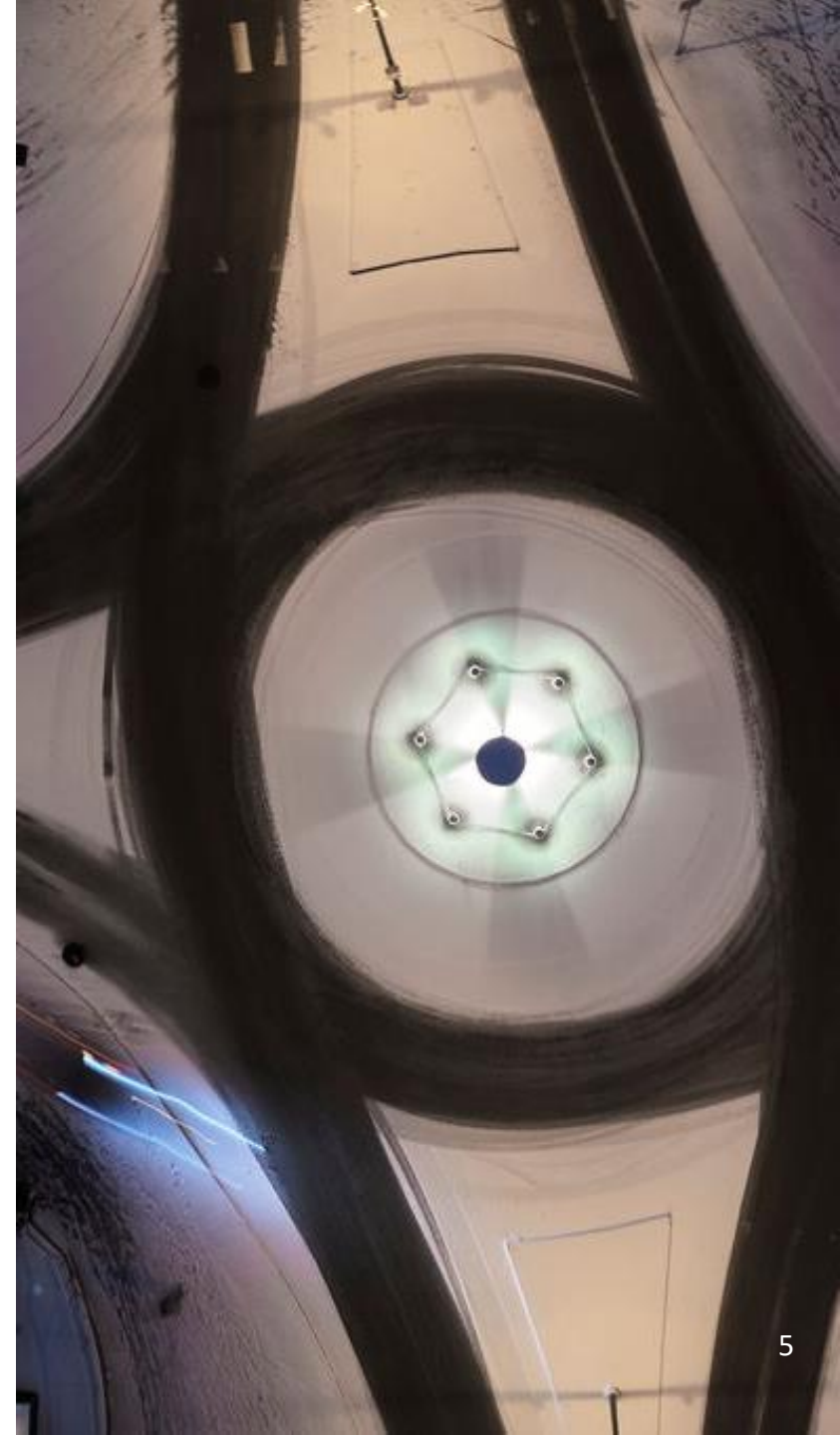
- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

**Tavoitteet liittyvät teemoihin, kuten:**

- Vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtyminen
- Luonnon monimuotoisuus ja kulttuuriympäristön kestävä käyttö
- Elinkeinojen uudistumisen mahdollisuudet
- Kaupungistumisen mahdollisuudet ja haasteet

Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (2017):

[https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VATp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s14.12.2017\\_FI.pdf](https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VATp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s14.12.2017_FI.pdf)





# Pirkanmaan maakuntakaava 2040

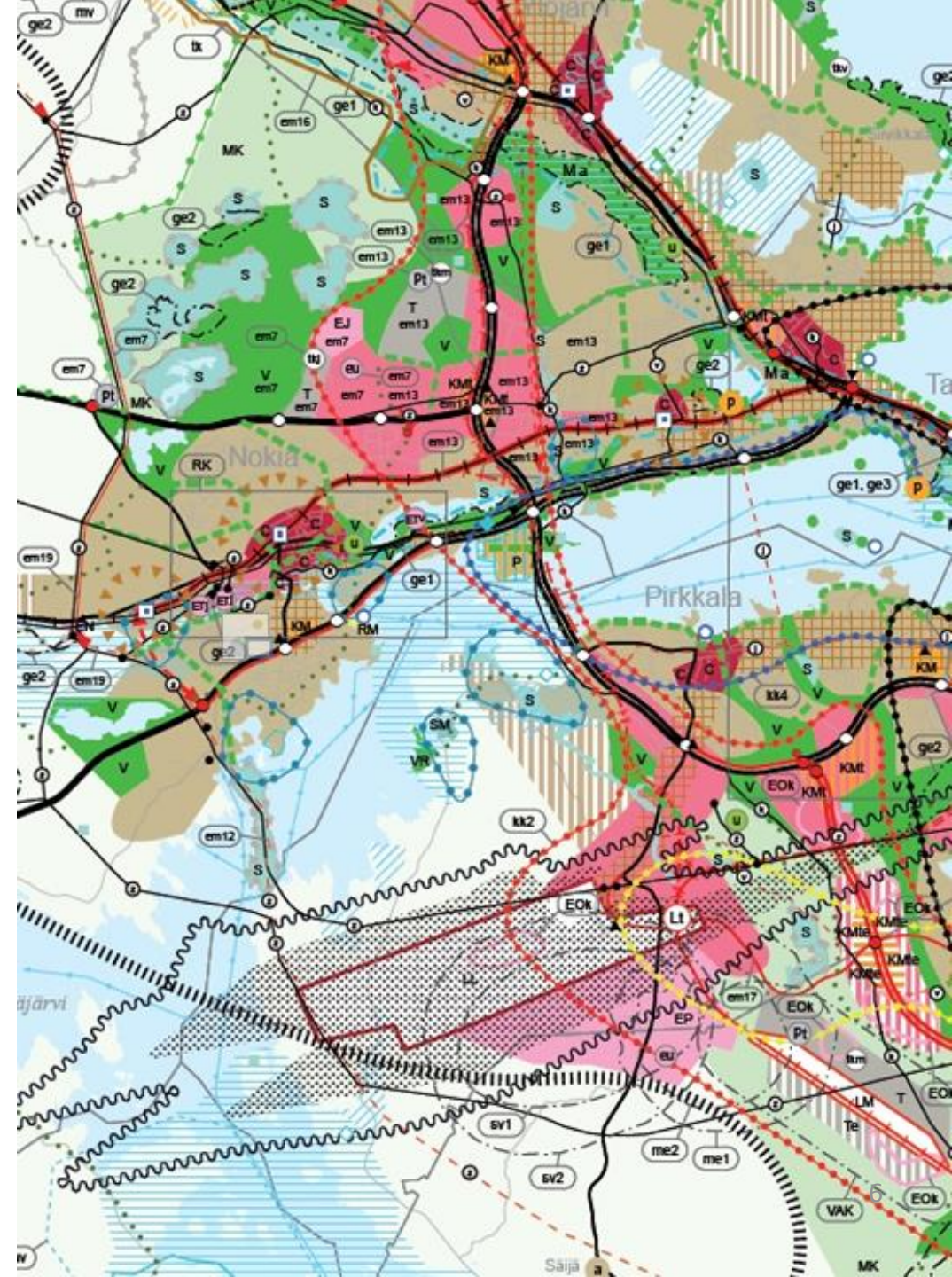
Pirkanmaalla on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, joka kuvaa rakentamisen ja ympäristön kehittämisen suunnat maakunnassa tuleville vuosikymmenille. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tärkeimmät tavoitteet ovat maakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä yhdyskuntarakenne sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuus.

Pirkanmaan maakuntavaltuusto on vuonna 2021 käynnistänyt vaihemaakuntakaavoituksen. Vaihemaakuntakaavan teemoina ovat elonkirjo ja energia. Kaavaluonnos on tavoitteena asettaa nähtäville kevään 2023 aikana. Saadun palautteen pohjalta laaditaan tarvittavat täydentävät selvitykset kaavaehdotusta varten. Selvitysten valmistelussa hyödynnetään mahdollisimman paljon jo olemassa olevia aineistoja sekä yhteistyöryhmiä. Vaihemaakuntakaavan edistymisessä auttaa monialainen ohjausryhmä ja päätöksistä vastaa maakuntahallitus.

Luonnon monimuotoisuusohjelman toimeenpano etenee ja toimenpidesuunnitelma on julkistettu vuoden 2023 alussa. Myös Pirkanmaan energiastrategia ja liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistuvat keväällä. Liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpidesuunnitelmaa aletaan valmistella heti tämän jälkeen. Edellä mainittujen lisäksi Pirkanmaan liitto osallistuu ja toteuttaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa erilaisia maankäytön, liikenteen ja ympäristön suunnittelu-, selvitys- ja kehittämishankkeita.

Voimassa olevan maakuntakaavan sivut: [maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi](http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi)

Valmisteilla olevan vaihemaakuntakaavan sivut: [kaava.pirkanmaa.fi/](http://kaava.pirkanmaa.fi/)





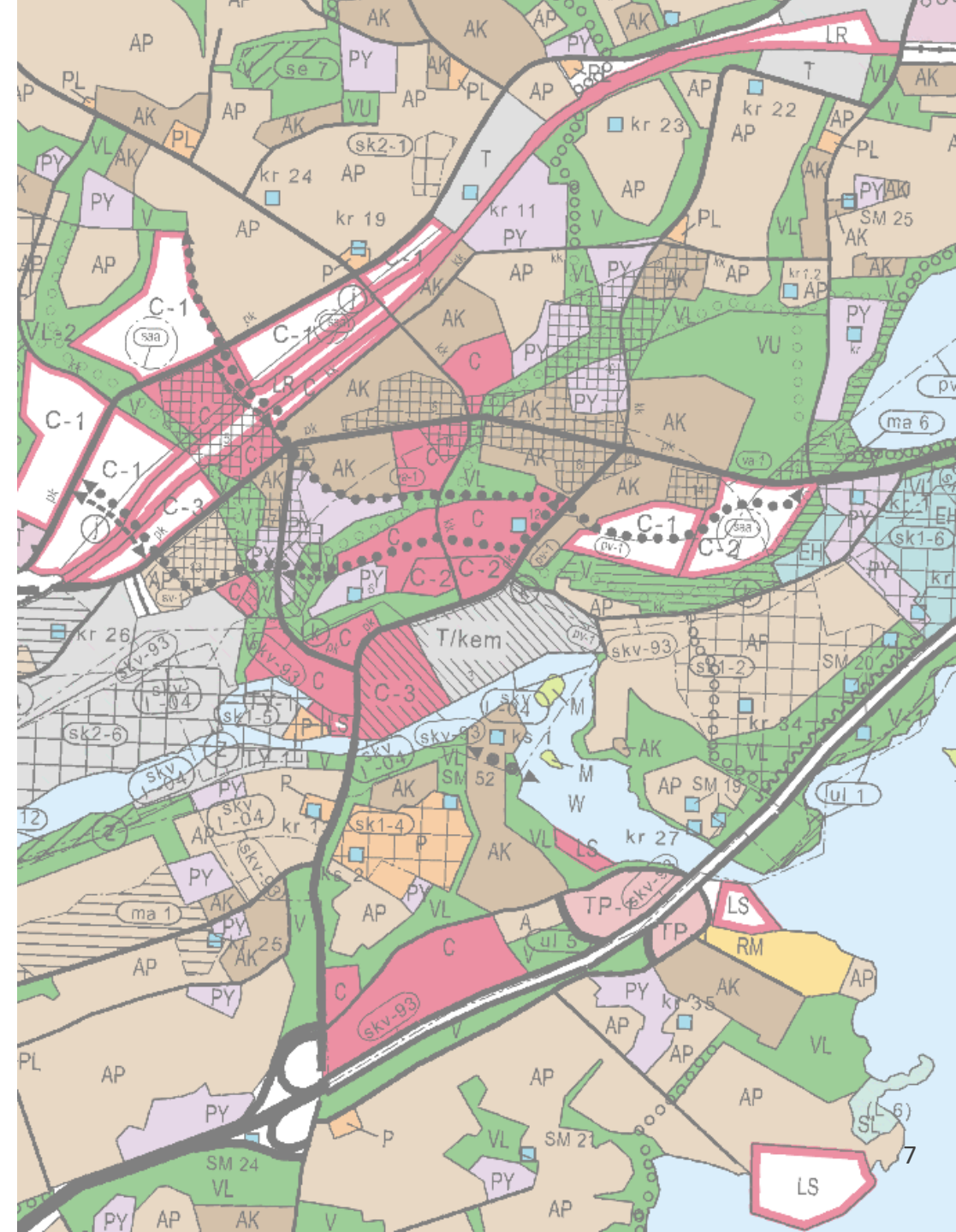
# Yleiskaavat

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Yleiskaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain.

Kunnan tulee huolehtia tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.

Strategisen yleiskaavan suunnittelualueella on voimassa 12 yleis- tai osayleiskaavaa (Y1, Y3, Y9-Y18 ja Ranta-alueiden osayleiskaava).

Strategisen yleiskaavan suunnittelussa on hyödynnetty voimassa olevien yleiskaavojen mukaisia alueita osana strategisen yleiskaavan pohja-aineistoa.





## Seudullinen kehitys ja suunnittelutyö

Seututoimiston työskentelyä ohjaavat seutustrategia, rakennesuunnitelma ja kuntien ja valtion välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen -sopimus vuosille 2020-2023. Vuosittain työskentely konkretisoidaan toiminnallisilla tavoitteilla. Vuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet liittyvät rakennesuunnitelman päivittämiseen ja MAL5-sopimuksen valmisteluun.

Maankäytön suunnittelussa ja yhdyskuntarakenteen kehittämisessä rakennesuunnitelma on tärkeä seudullinen kuntien välisen yhteistyön tuki. Viimeisin suunnitelma, Rakennesuunnitelma 2040, hyväksyttiin vuonna 2015. Uusi päivitys käynnistettiin keväällä 2022. Päivityksen nimeksi valikoitui Rakennesuunnitelma 2040+, mikä laajentaa suunnitelman perspektiiviä 2040-luvulle ja jopa sen yli.

Rakennesuunnitelman 2040+:n tavoitteet hyväksyttiin tammikuussa 2023 ja päivityksen on tarkoitus valmistua vuoden 2023 aikana. Prosessin aikana tarkastetaan edellisen rakennesuunnitelman ratkaisut kasvun, sen kohdentamisen, joukkoliikennejärjestelmän, elinkeinojen ja asuinalueiden osalta. Uutena sisältönä tässä päivityksessä käsitellään viherrakennetta.

Rakennesuunnitelma luo lähtökohdat seudun kuntien ja valtio-osapuolen välisille MAL-sopimuksille. Seuraavan MAL-sopimuksen valmistelu käynnistyy syksyllä 2023. Syötteet sopimukselle saadaan rakennesuunnitelmasta.

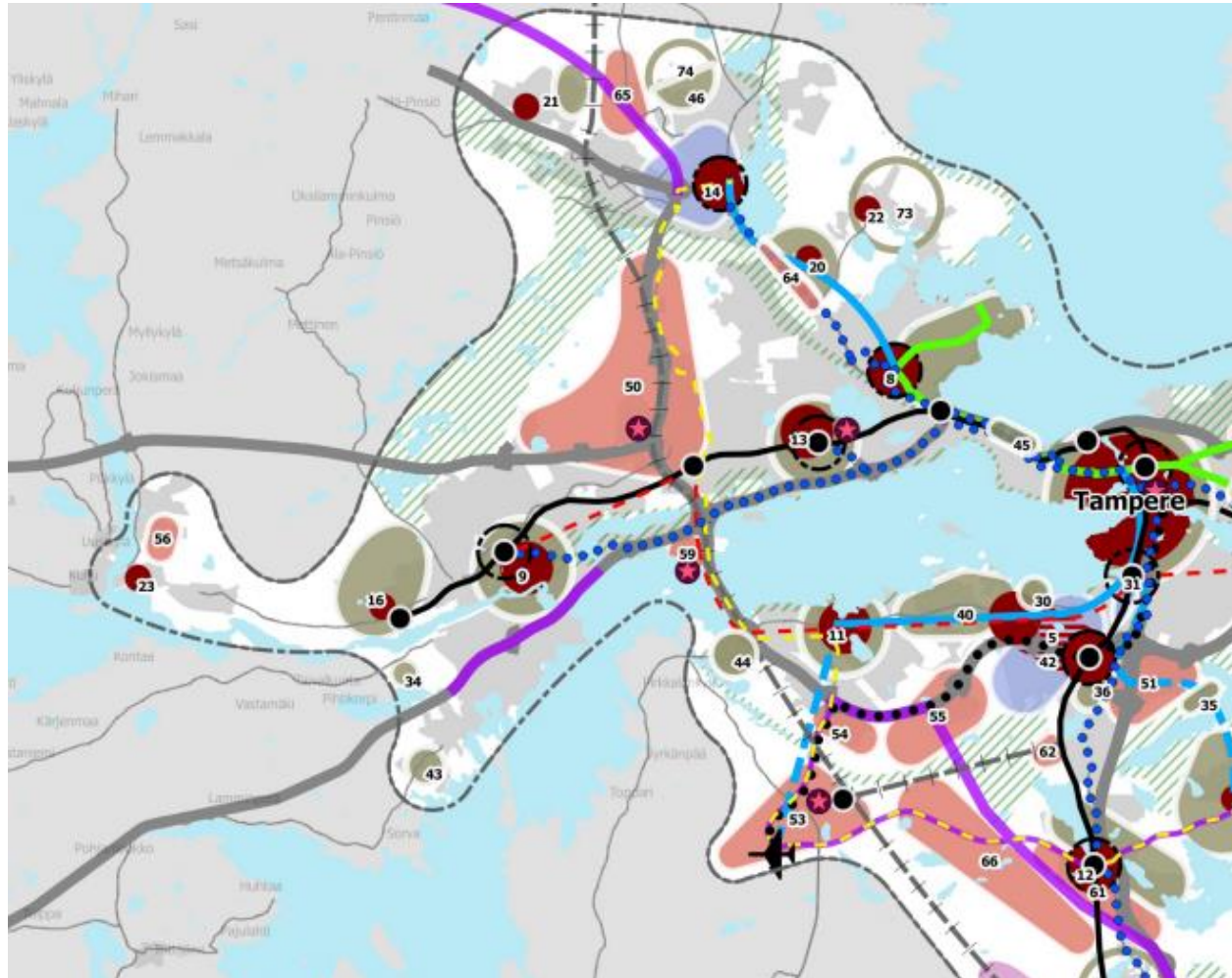
Kaupunkiseutuyhteistyö kattaa Kangasalan, Nokian, Oriveden, Tampereen ja Ylöjärven kaupungit sekä Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnat. Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitteluyhteistyötä tehdään lisäksi Pirkanmaan liiton, valtionhallinnon ja elinkeinoyhtiö Business Tampere Oy:n kanssa. Yhteistyötä koordinoidaan Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymässä.

Lisätietoa osoitteissa [www.tampereenseutu.fi](http://www.tampereenseutu.fi)





# Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040



Kuvat: Tampereen kaupunkiseutu (pohja-aineisto: Digiroad, Maanmittauslaitoksen taustakartta)



# Strateginen yleiskaava

Tampereen kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL-) aiesopimuksessa 2016–2019 on sovittu, että kunnat laativat strategiset yleiskaavat valmistuvan maakuntakaavan mukaisen yhdyskunta-rakenteen ja infraratkaisujen edistämiseksi sekä päivittävät maankäytön toteuttamisohjelmansa.

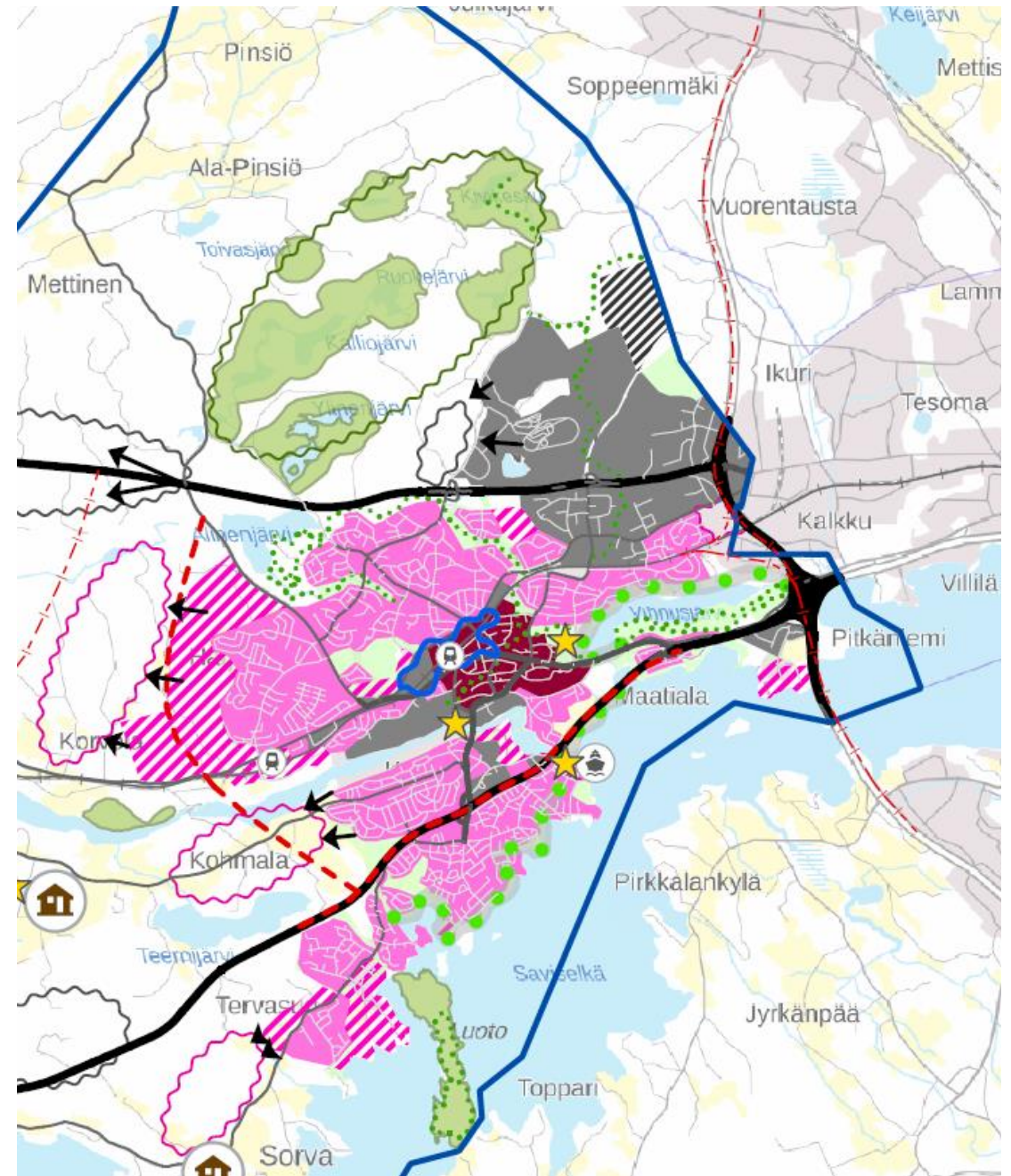
Strategisen yleiskaavan tarkoituksena on

- ohjata kaupungin maankäytön suuria linjoja,
- osoittaa kaupungin tulevaisuuden tahtotila,
- ja tukea kaupungin strategisia linjauksia.

Nokian kaupunkistrategian mukaisesti strategisen yleiskaavan tulisi vastata strategiseen painopisteeseen "kasvua tukeva kaupunkirakenne". Strateginen yleiskaava on tärkeä osa kaupunkistrategian toteuttamista. Tavoitteena onkin, että strateginen yleiskaava päivittyisi jatkossa kaupunkistrategian mukaisesti ja olisi siten päivittyvä kuva Nokian kaupungin maankäytön nykytilasta ja tulevaisuudesta. Strateginen yleiskaava ei kumoa voimassa olevia yleiskaavoja.

Strateginen yleiskaava laaditaan koko Nokian kaupungin alueelle. Yleisesti suunnittelun keskeisiä tavoitteita ovat kestävän kehityksen mukainen ja taloudellisesti järkevä taajamarakenne, monipuolisten ja vetovoimaisten asumismahdollisuuksien ja viihtyisän ja turvallisen elinympäristön muodostaminen sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen.

Nyt alkavassa yleiskaavaprosessissa tähdätään vuoteen 2040, jolloin Nokialla arvioidaan Pirkanmaan väestö-suunnitteen mukaan asuvan noin 42 600 asukasta. Kaupungin strategian tavoitteena on varautua noin 1 % vuotuisen väestönkasvuun.



pohja-aineisto: Digiroad, Maanmittauslaitoksen taustakartta



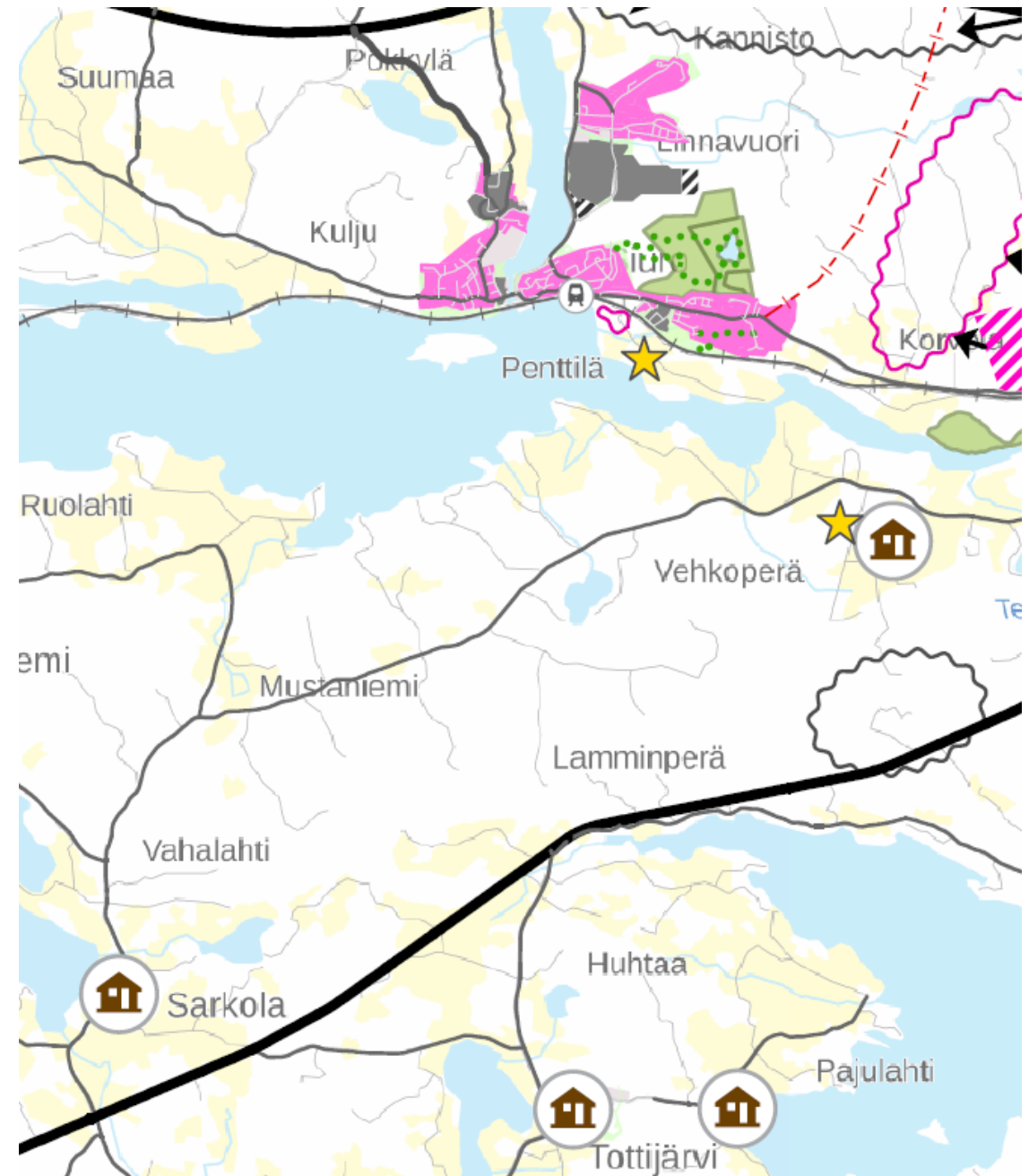
Nokiella on vaalimisen arvoisia arkeologinen kulttuuriperinnön kohteita sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja alueita, joista osa liittyy valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen kokonaisuuteen ja ovat kansallisesti merkittäviä. Vuonna 2001 on laadittu Nokian kulttuuriympäristöohjelma (Teivas ja Tulonen). Selvityksiä laaditaan yleis- ja asemakaavoja valmisteltaessa.

Strategiseen yleiskaavaan liittyviä selvityksiä on laadittu vuosina 2019 - 2023:

- Nokian keskustan moderni rakennusperintö
- Rantojen käytön visio
- Lepakkoselvitys keskusta-alueelta, purojen ympäristöstä
- Lähijunaseisakeselvitys
- Liikenneselvityksiä mm. Vt 12 aluevaraus suunnitelma ja Vt12 ja vt11 välisen tieyhteyden tarveselvitys välillä Kahtalammi – Sorrinlammi, Nokia
- Hulevesien hallintasuunnitelma keskustaajamassa sekä Kulju-Siuro-Linnavuori –alueella

Strategisen yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä kesällä 2020. Strategisesta yleiskaavasta järjestettiin työpaja keväällä 2022. Työpajassa kehittyneet ajatukset ja ideat on otettu huomioon kaavaluonnoksen valmistelussa.

Strategisen yleiskaavan suunnittelussa on hyödynnetty Tiera City- järjestelmään siirtymistä tukevia digitaalisia suunnittelukeinoja. Kokonaisuudessaan 2024 käytössä olevan järjestelmäuudistuksen myötä suunnittelua pystytään tekemään jatkossa tietomallipohjaisena. Tietomallien käsittely mahdollistaa strategisen yleiskaavan ylläpitämisen vaiheittain, jolloin strategisella yleiskaavalla pystytään vastaamaan tehokkaammin päivittyviin strategiatavoitteisiin tai painopisteisiin.





# Suunnittelun vaiheet

4.12.2019 Vireille (Kaavoituskatsaus 2019)

3.6.2020 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville

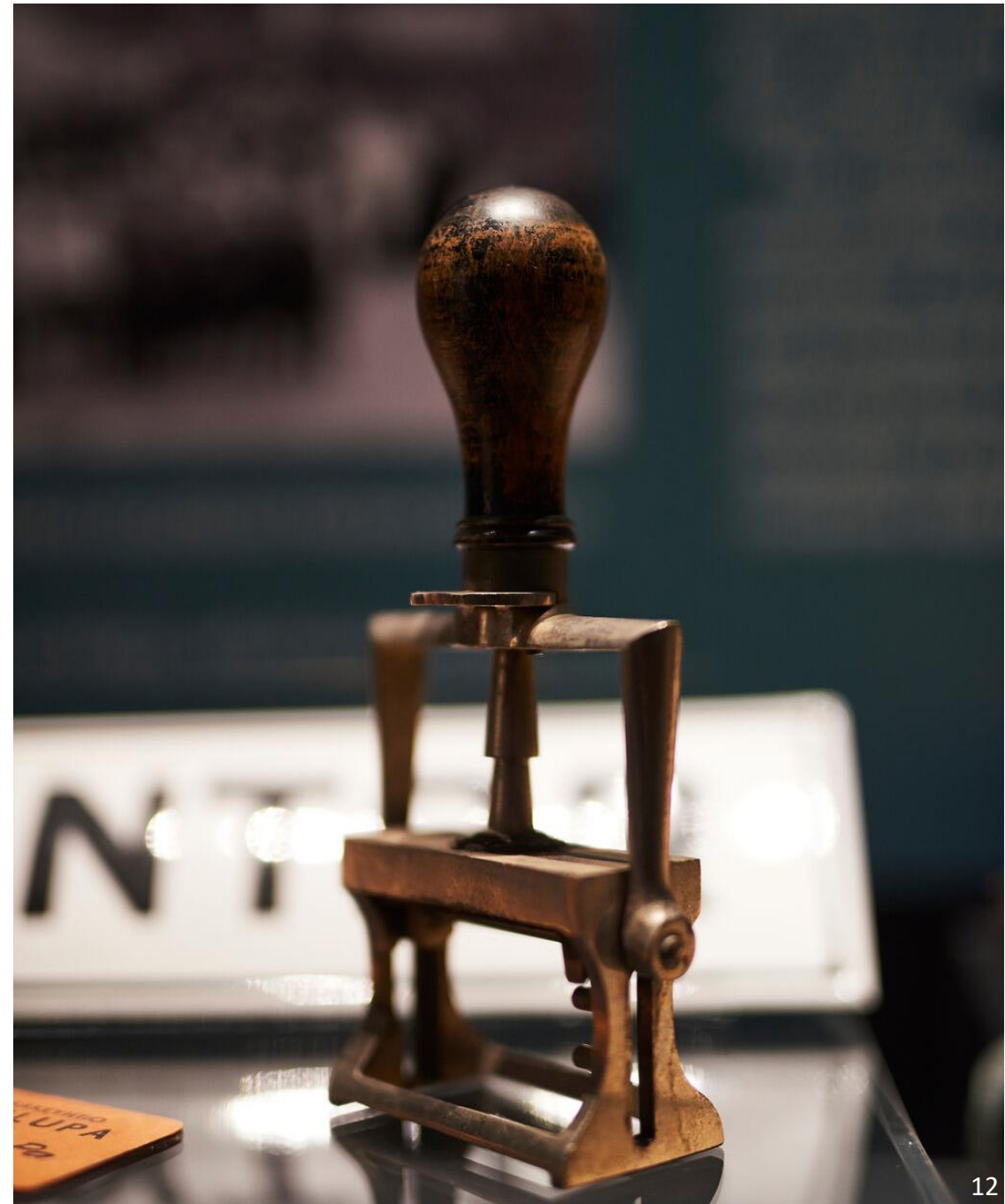
1.6.2022 Avoin työpaja Kirjasto- ja kulttuuritalo Virrassa

Luonnos asetetaan nähtäville

Yleisötilaisuus luonnoksen nähtävilläolon aikana

Ehdotus asetetaan nähtäville

Hyväksymiskäsittely





# Kasvua mahdollistava kaupunkirakenne

Kaupungin pitkäaikainen kasvu turvataan aktiivisella maapolitiikalla. Kasvua mahdollistavan kaupunkirakenteen suunnittelussa tavoitellaan monipuolisia, kaupunkikuvallisesti laadukkaita asuin- ja yritysalueita. Myös ranta-alueita kehitetään sekä virkistyskäytön, että asumisen näkökulmasta.

Kasvua tavoitellaan erityisesti kehittämällä asemanseutua ja tiivistämällä keskustaa. Kasvua mahdollistaa myös palveluverkoston tarpeiden ennakointi kaupungin kasvun yhteydessä. Sujuva liikkuminen ja asiointi palvelevat kasvun tavoitetta liikenneverkon kehittämisen tuloksena.

Kaupunkirakenteen tiivistämisellä ohjataan kasvun lisäksi asukkaita ja työntekijöitä lähemmäs olemassa olevaa ja kehittyvää palveluverkostoa. Tiiviimpi rakenne edesauttaa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista uudisrakentamisen tukeutuessa jo nykyään rakennettuun ympäristöön tai verkostoihin. Tämä lisää myös ekologisesti kestävien valintojen mahdollisuuksia käyttäjänäkökulmasta.





## Hiilineutraali kunta ja kasvava kaupunki

Nokian kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä ja kaupunki on osa Hiilineutraalien kuntien verkostoa (Hinku-verkosto).

Nokian kaupunki on ollut mukana energiansäästösopimus (KETS) -järjestelmässä vuodesta 2008 alkaen. Tavoitteena on säästää 7,5 prosenttia energiaa vuosina 2017–2025. Sopimukseen kuuluvat kaupungin päätäntävällässä olevat rakennukset, katu- ja ulkovalaistus sekä kaikki muut kaupungin energiaa käyttävät toiminnot. Nokian kaupunki on määrätietoisesti uudistanut rakennuskantaa. Uudet rakennukset ovat aiempaa energiatehokkaampia. Rakennusten katoille on tehty aurinkovoimaloita ja pihoihin sähköautojen latauspisteitä. Vanhoissa kiinteistöissä on tehty lämmitystapamuutoksia ja parannettu energiatehokkuutta mm.

ilmanvaihtojärjestelmiä saneeraamalla ja ikkunoita uusimalla. Myös valaisimia on vaihdettu energiatehokkaiksi ledeiksi niin rakennuksissa kuin kaduillakin. Kaikki Nokian kaupungin hankkima sähkö on 100 % uusiutuvaa. ([Energiansäästö - Nokian kaupunki](#))

Strategisen yleiskaavan tavoitteena on edesauttaa maankäytön suunnittelulla positiivisia vaikutuksia ilmastoon koko kaupungin laajuudella erityisesti rakentamisen sijoittelun ohjaamisen ja liikennehankkeiden kautta. Tiivistettävä keskustarakenne, ECO3-alueiden mahdollistaminen ja tehokkaat julkisen liikenteen yhteydet ohjaavat näiden vaikutuksien saavuttamiseen.

### LISÄTIETOA:

- <https://www.nokiankaupunki.fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-hankkeet/hiilineutraali-nokia-2030/>
- <https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI>



## Hankkeet ja alueet

Keskusta-alueen yksi merkittävä hanke on uimahallin ja siihen liittyvien oheisharjoittelutilojen suunnittelu ja rakentaminen.

Merkittävien uudis- ja korjausrakentamishankkeiden valmistelu ja toteuttaminen jatkuu.

Palloiluhallin ratkaisut etenevät.

Keskusta-alueen kouluratkaisut ja Siuro-Linnavuori-alueen päiväkoti etenevät

Hyvinvointikeskus keskustassa valmistuu ja otetaan käyttöön.

### Miten aihe esiintyy strategisessa yleiskaavakartassa?

- Kylien ja taajama-alueiden kehittäminen strategisessa yleiskaavassa osana kokonaisuutta.
- Millaisia ovat uudet asumisen suunnat ja hankkeet?



Visualisointi hyvinvointikeskuksesta, kuva: Aihio Arkkitehdit Oy



# Asuminen Nokialla

Nokian kaupungin hyvinvointiohjelmassa on tunnistettu useita poikkihallinnollisesti kokonaisuuksia ja niihin liittyviä painopisteitä. Kaavoitukseen kiinteästi liittyväksi painoalueeksi on nimetty ”Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia.” jonka yhteydessä tavoitteena on ottaa huomioon asumisen ja eri asuinalueiden tarpeet ja keittää vapaa-ajan ympäristöjä ja palveluverkkoa.

Nokian asumismahdollisuudet koostuvat tiiviimmästä keskustarakenteesta lähellä keskustan palveluita ja väljemmistä pientalotonteista luonnon lähellä. Väestönkasvun painopistealueet ovat Harjuniityssä ja keskustassa.

Nokiassa rantojen käyttöä on kehitetty tärkeäksi osaksi maankäytön suunnittelua. Asumista tukevia palveluita ja kulkuyhteyksiä parannetaan kaupungin strategisilla ratkaisulla ja maankäytön suunnittelulla. Strategisella yleiskaavalla on tavoitteena osoittaa erityisesti asumisen alueiden yhteystarpeita, tunnistaa läheisten alueiden virkistysarvoja ja havainnollistaa selvitettäviä tulevaisuuden suuntia rakentamiselle.







# Asukkaat ja osallistuminen

Nokian kaupungin talousarviossa kasvavan kaupungin tavoitteesta on kirjoitettu:

*”Nokian kaupunki hyödyntää Tilastokeskuksen väestöennusteen rinnalla omia kasvuskenaarioita. Kasvuun merkittävästi vaikuttava tekijä on kaavoitus. Kaavoitetun rakentamisen realisoitumisella on huomattava vaikutus Nokian väestönkehitykseen 2020-luvun aikana: jos vain 65% valmistelussa olevasta kaavavarannosta toteutuisi, Nokian väestönkehitys jäisi merkittävästi heikommaksi kuin 2010-luvulla. Jos taas kolme neljäsosaa kaavasta toteutuisi, kasvu olisi jonkin verran 2010-lukua vahvempaa ja vastaisi suunnilleen Nokian 1 % kasvutavoitetta. 85% realisoitumisen skenaariossa kasvu olisi taas erittäin voimakasta 2020-luvulla ja ylittäisi jopa 2000-luvun alun kasvutahdin.”(Nokian kaupungin talousarvio 2023)*

Kasvuskenaarion ohella asumisen teemaa ja suunnittelua ohjaavat eri ryhmien hyvinvointia edustavat mallit ja ohjelmat. Nokian kaupunki on esimerkiksi osa Unicefin Lapsiystävällinen kunta – mallia toteuttavaa verkostoa ja Nokian kaupunginvaltuusto käsittelee vähintään kerran valtuustokauden aikana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Nokian kaupunki on laatinut lisäksi vammaispalveluohjelman, jolla edesautetaan esteettömyyden ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistämistä. Nämä monipuoliset väestöryhmien teemat välittyvät myös kaupungin maankäytölliseen suunnitteluun kaavoitukseen kohdistuvien tavoitteiden kautta.

Strategisen yleiskaavan suunnittelutyössä on tavoiteltu kuntalaisten osallistumista ja mielipiteiden kuulemista osana suunnitteluprosessia kaupungin strategian mukaisesti.

## Poimintoja toimenpiteistä ja tavoitteista, joita on esitetty kaupungin ohjelmissa tai suunnitelmissa kaavoitukseen liittyen:

- Huomioidaan laajasti hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet alueiden ja siellä asuvien eri väestöryhmien tarpeisiin.
- Parannetaan suunnitelmallisesti kiinteistöjen laajempaa käyttöä, matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja palveluiden vaihtoehtoisia tuottamistapoja.
- Toteutetaan oikea-aikaista, aktiivista ja suunnitelmallista osallistamista kaupungin kaavoitusprosesseissa sekä palvelujen ja toiminnan suunnitteluissa (kaupungin palvelu- ja tulosalueet, lakisääteiset vaikuttamistoimielimet, sidosryhmät sekä kuntalaiset)
- Huomioidaan esteettömyys, turvallisuus, sekä liikenneturvallisuus suunnittelussa, päätöksenteossa ja budjetoinnissa.
- Vammaisneuvoston lausuntojen huomioiminen rakentamisen suunnittelussa. Huomioidaan erityisryhmät tiedottamisessa, Internet-viestinnän luettavuus erilaisilla apuohjelmilla, tiedotteiden selkokielen ilmaisu (tekstien rakenne ja fontit)



## Luonto- ja virkistysalueet

Strategisen yleiskaavan suunnittelualueena on koko Nokian alue. Rajauksen mukaisesti siihen sisältyy monimuotoisesti luonto- ja virkistysalueita luonnontilaisista metsistä kaupunkimaisiin puistoihin. Nokian kaavoitetun alueen viherympäristö koostuu rakennetuista viheralueista, joita on noin 70 hehtaaria, avoimista niityistä ja pelloista, joita on noin 67 hehtaaria sekä taajamametsistä, joita on noin 700 hehtaaria. Luomme viheralueilla viihtyisän, virikkeellisen ja arvoja huomioon ottavan kaupunkiympäristön.

Keskustan virkistysarvot painottuvat kaupunkimaisiin puistoalueisiin ja rannan hyödyntämiseen. Erityisesti Nokian keskusta-alueen ominaispiirteenä on Nokianvirran ranta-alue ja harju. Keskustavisiassa yhtenä osa-alueena painotetaan viherverkon ja liikenteen risteyskohtien kehittämiseen.

Taajamametsät ovat kaava-alueella olevia, usein melko pienialaisia metsiä ja metsiköitä, joita käytetään paljon ulkoiluun ja virkistykseen. Tärkeitä taajamametsiä ovat mm. Puropuisto, Kylmänojanpuisto, Viikinharju ja Maatianharju. Monet metsäalueet ovat suojametsiä vaikkapa asutuksen ja liikennealueen tai teollisuusalueen välissä.

Keskustan ulkopuolella on puolestaan tunnistettavissa merkittäviä luontoarvoja ja kokonaisuuksia, kuten Kaakkurijärvien Natura 2000 -alue.

**Poimintoja toimenpiteistä ja tavoitteista, joita on esitetty kaupungin ohjelmissa tai suunnitelmissa virkistyskäyttöön liittyen:**

- Tiivistetään kaupunkirakennetta palveluiden ja joukkoliikennekäytävien läheisyyteen.
- Toteutetaan liikkumista tukevia rakennus- viherrakennus- ja kehityssuunnitelmia (arki- ja kuntoliikunnan tukemiseksi.)
- Mahdollistetaan kaavoituksella rakennusten kattojen hyödyntäminen esim. aurinkopaneeleille ja kattopuutarhoiksi
- Viitoitettu jalankulku- ja pyöräilyreitti ydinkeskustasta Tehdassaaren kautta kylpylähotelli Edenille, mahdollisuus myös digitaaliseen opastukseen reitin varrelle.
- Reitistöihin parannetaan laatua ja kattavuutta. Parannetaan ja lisätään kaupungin liikunta, ulkoilu- ja virkistysreittejä.

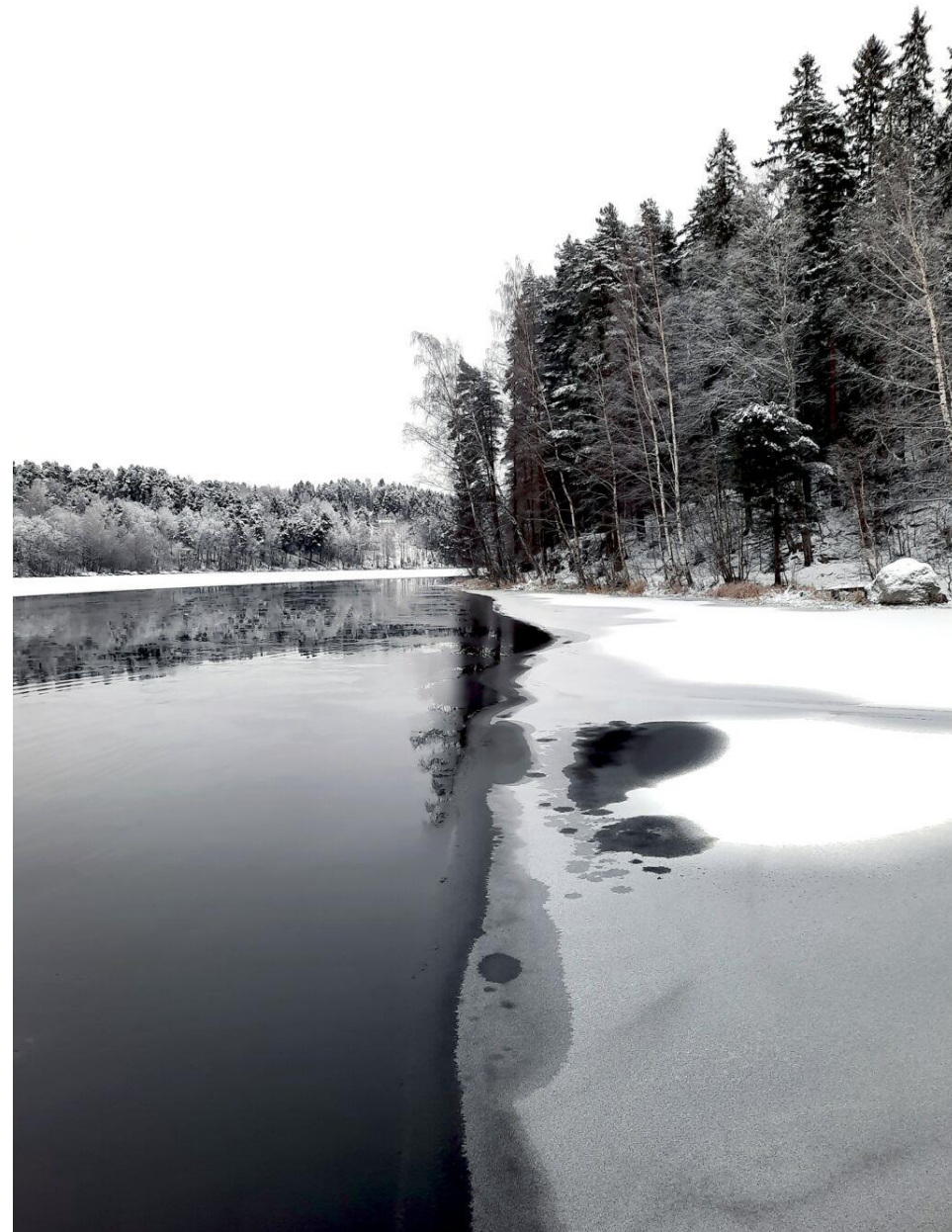


## Luonto osana strategista suunnittelua

Luonnon suojelun tarpeet kartoitetaan yleiskaavallisessa tai asemakaavallisessa tarkastelussa tarkemman suunnittelun ollessa ajankohtaista. Strategisessa yleiskaavassa on tavoitteena tunnistaa keskeisimmät viheryhteydet, säilytettävät arvoalueet ja mahdolliset kehityssuunnat niiden eheyttämiseksi tai säilyttämiseksi osana tulevaisuuden suunnittelua. Merkittävät luonnon kohteet ja alueet pyritään tunnistamaan strategisessa suunnittelutyössä ja suojeltujen alueiden olosuhteet turvataan lähialueiden hallitulla maankäytöllä. Maankäytöllä edesautetaan mahdollisuuksia luonnon merkittävien alueiden ja yhteyksien muodostamiselle, esimerkiksi kansalliselle kaupunkipuistolle.

Strategisella suunnittelulla voidaan ohjata myös luonto- tai virkistysalueiden käyttöä. Strategisessa yleiskaavassa alueiden lisäksi on havainnollistettu myös tärkeimpien kulkuyhteyksien tai rantojen käytön tulevaisuuden kehityssuunta. Maankäytöllä voidaan ohjata virkistysarvojen mukaista kohdekohtaista suunnittelua yhteyksien ja alueiden lisäksi toteuttamalla esimerkiksi liikuntapaikkojen tai palvelutilojen kaavoitusta.

Virkistysreittejä kehitetään viherverkkojen sisällä ja niistä tavoitellaan toimivaa vapaa-ajan yhteysverkostoa erilaisten palveluiden ja toimintojen keskellä. Rantojen käytön visio on yksi keskeinen vapaa-ajan verkoston kehityssuunta. Visiossa on osoitettu kohdekorteilla erilaisia ranta-ympäristön kiinnukohtia, kuten Pitkäniemi ja Tehdassaari. Kohteita yhdistää visiossa rantoja mukaileva reitti. Rantojen käytön visio näkyy asemakaavoituksen hankkeissa.





## Hankkeet ja alueet

Harjuniityssä on vireillä laajemman mittakaavan asumisalueen kehittäminen. Harjuniityn pientalotonttien myynti ja vuokraus jatkuvat. Kehittyvän asuinalueen merkittävänä kaavoitushankkeina ovat **Harjuniityn laajennus ja Harjuniityn seisake.**

**Tervasuo ja Sammalisto** laajenevat lähivuosina, kun alueilta luovutetaan uusia omakotitontteja vuodesta 2023 alkaen. Sammaliston alueen kunnallistekniikka on valmistunut vuoden 2022 aikana. Tervasuolta luovutetaan noin 100 uutta omakotitonttia vuodesta 2024 alkaen.

**Kuusisto – Lehtiniemi – Urhattu** osayleiskaavassa laaditaan pientaloalue rannan tuntumaan.

**Sahanrannan, Pitkäniemen ja Edenin** alueen asemakaavojen laatiminen.

### Aihealue strategisessa yleiskaavakartassa ja kaavan vaikutukset:

- Nykyiset asuinalueet kuvattu aluemerkinällä
- Kaavoituskatsauksen kohteet merkitty (kehitettävät ja tiivistettävät alueet)
- Selvitettävät alueet ja mahdolliset kehityssuunnat on merkitty omalla merkinnällä
- Kyläalueiden merkinnät ja kaavamääräys
- Vapaa-ajan ja tapahtumien alueet on merkitty tähtisymbolilla
- Kehittyvät asumisen alueet rannan lähellä

Strategisella suunnittelulla ennakoidaan tulevaisuuden kehityssuuntia pidemmälle aikavälille, jolloin ne pystytään ottamaan huomioon myös yleis- ja asemakaavoituksessa lähialueilla. Johdonmukaisella kokonaisuuden arvioinnilla suunnittelua on helpompi jäsenellä ja varautua alue- tai yhteystarpeisiin tulevaisuudessa. Strategisella suunnittelulla ohjataan myös yhdyskuntarakennetta, esimerkiksi määrittämällä asumisen alueet ja työpaikka-alueet erilaisille sijainneille. Tiiviimpi ja tehokkaampi keskustarakentaminen luo myös vastapainoa kyläalueiden väljemmälle rakenteelle. Erilaiset tavoitteet eri osissa kaupunkirakennetta mahdollistavat erilaisia ja eri tavoilla kehittyviä elinympäristöjä. Strateginen suunnittelu mahdollistaa erityisesti asumisen suunnittelua tehokkaammin, kun tulevaisuuden visioita kartoitetaan pitkälle aikavälille eteenpäin. Vastaavasti jo olemassa olevia laadukkaita arkielämän alueita pyritään säilyttämään ja heikompia alueita tunnistamaan kehityskohteiksi maankäytöllisesti.



# Elävä ja elinvoimainen keskusta

Nokian kaupungin keskustavisio 2023 on strateginen kehittämisohjelma, joka sisältää vision Nokian tulevaisuuden keskustasta sekä määrittelee keskeiset linjaukset ja toimenpiteet keskusta-alueen kehittämiselle vuoteen 2030 saakka. Kehittämisohjelma tukee Nokian kaupunkistrategiaa, jonka yhtenä kärkihankkeena on elävä ja elinvoimainen keskusta.

Nokian keskustaa kehitetään pitkäjänteisellä suunnittelulla ja toteutuksella.





# Keskustavisio, kolmen sydämen keskusta

Nokian kaupunki käynnisti keskustan kehittämiseen tähtäävän ohjelman laatimisen keväällä 2018. Sen tavoitteena oli muodostaa visio Nokian keskustasta sekä määritellä keskeiset linjaukset ja toimenpiteet keskusta-alueen kehittämiseksi vuoteen 2030 saakka. Kehittämisohjelma tukee osaltaan vuonna 2017 vahvistettua Nokian kaupunkistrategiaa, jonka yhtenä kärkihankkeena on elävä ja elinvoimainen keskusta.

Keskustan strateginen kehittämissuunnitelma sisältää tahtotilan Nokian keskeisten alueiden kehittämiseksi. Se käsittelee mm. kaupunkirakennetta, ydinkeskustan kulttuurielämää, liikkumista ja palveluita. Suunnitelma osoittaa vision ja kehityssuunnan, kehittämisen toimenpidekokonaisuudet sekä ideoita konkreettisiksi toimenpiteiksi.

Nokian keskustavyöhyke uudistuu monella tavalla vuoteen 2030 mennessä. Keskustavyöhykkeeseen kuuluu kolme, erilaista osakeskustaa: ydinkeskusta eli Välikadun ja Pirkkalaistorin alue, Yrittäjäkadun alue sekä asemanseutu. Nämä kolme osakeskustaa nivoutuvat yhteen liikenteellisesti sekä toiminnallisesti täydentäen toisiaan palvelutarjonnallaan ja tiloillaan. Osakeskustat tukevat toisiaan myös kaupunkirakenteellisesti. Rakenne on näillä alueilla tiivistä ja kaupunkimaista.

## Esimerkkejä toimenpiteistä ja tavoitteista:

- Nokian keskustan asukasmäärä kasvaa merkittävästi tiivistämisen myötä.
- Ydinkeskustaa tiivistetään, Yrittäjäkadun aluetta elävöitetään, asemanseudulle keskitetään.
- Keskustan tiivistäminen mahdollistaa elinvoimaisemman keskusta-alueen asumiselle ja palveluille.
- Kolmen eri osakeskustan omat, tunnistettavat identiteetit toimivat kehityksen pohjana - Kolmen sydämen keskusta



# Hankkeet ja tavoitteet maankäytössä

Keskusta-alueelle rakennetaan uutta kunnallistekniikkaa, kunnostetaan puistoja ja viheralueita sekä parannetaan valaistusta.

Keskustavision yksi merkittävä tavoite on keskustan tiivistäminen. Keskustavision mukaisesti keskustassa pyritään tavoittelemaan laadukasta arkkitehtonista ja visuaalista toteutustapaa.

Keskustavision yksi näkökulma tiivistämisen toteutukseen on mahdollistaa entistä korkeampi rakentaminen.

Keskustan kehittämisessä tavoitellaan laadukkaita katutiloja ja toimivaa liikenteen yhteensovittamista. Julkista tilaa kehitetään.

Keskustan viherverkkoa hyödynnetään asumisen vetovoimatekijänä.

Ympäristön suunnittelussa huomioidaan esteettömyyttä parantavat ratkaisut.

Keskusta-alueen palveluita kehitetään myös kaavoituksella. Esimerkiksi uimahallin uudistamisen mahdollistamisen kautta.

## Keskustavision tahtotila:

- Keskustaan rakentuu ajanmukaista liiketilaa sekä palvelualan työpaikkoja.
- Kaupunki edesauttaa kehittämään monipuolisia ja yhteisöllisiä asumisratkaisuja.
- Nokian ainutlaatuinen teollinen historia on läsnä keskustassa.
- Keskustan kaupunkimaisuus lisääntyy luontoa ja viheralueita kunnioittaen.
- Liikkuminen on sujuvaa ja turvallista.
- Pysäköintipaikat on sijoitettu tarkoituksenmukaisesti.

## Keskustavision ideoita:

- Liiketilojen rakentamisen edellyttäminen uusien asuinrakennusten maantasokerroksiin
- Täydennysrakentamisen mahdollistaminen kaavoituksella
- Innovatiivisten, uusien asumisratkaisujen edesauttaminen

## Miten tavoitteet ilmenevät strategisen yleiskaavan suunnittelussa?

- Keskusta-aluetta koskee oma merkintänsä, joka ohjaa rakentamista.
- Kehittyvä asemanseutu on eritelty karttamerkintänä



# Rantojen kaupunki

Nokian kaupunginvaltuusto hyväksyi Nokian rantojen käytön vision kokouksessaan 7.12.2020. Rantojen käytön visio on suunnitelma taajama-alueiden rantojen monimuotoisesta hyödyntämisestä ja sen tavoitteena on lisätä kaupungin elinvoimaa ja ekologisuutta sekä ohjata maankäytön suunnittelua. Visioon sisältyvät mm. Pyhäjärven, Nokianvirran, Kuloveden ja Jokisjärven rannoilla sijaitsevat kulttuuri-, virkistys- ja luontokohteet. Visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava, vaan se on maankäytön suunnittelua ohjaava teemasuunnitelma, joka toimii jatkossa strategisen yleiskaavan ja muiden vireillä olevien ranta-alueita koskevien kaavahankkeiden taustamateriaalina. Rantojen käytön visiossa käsitellään Nokian keskustaajaman, Siuro-Linnavuoren ja Korvolan alueilla sijaitsevien järvien ranta-alueita. Selvitysalueella rantaviivan pituus on yhteensä noin 78 kilometriä. Koko Nokian rantaviivan pituus on noin 260 kilometriä.

Rantojen kaupunki teemana ei rajoitu pelkästään rantareitin keskeisiin kohteisiin, vaan vaikuttaa laajalle alueelle osana maankäytön suunnittelua yhteyksien ja virkistysalueiden parantamisen kautta.

Rantojen käytön vision kohdekortit (Afry, Af Pöyry 2020):

[https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2020/12/Visio\\_kohdekortit\\_paivitetty26102020.pdf](https://www.nokiankaupunki.fi/wp-content/uploads/2020/12/Visio_kohdekortit_paivitetty26102020.pdf)







# Yritysalueet ja työpaikka-alueet

Nokian keskustassa on sille tunnusomainen tehdasrakennusten ja tehdastoiminnan aluekokonaisuus. Tehdasmijö ja sen arvojen huomioiminen osana nykyaikaista ja elinvoimaista keskustaa on osa kehittyvää kaavoitustyötä. (Esim. Tehdassaari ja Nansotalo)

Suuret tehdasalueet keskusta-alueen ulkopuolella sijoittuvat muun muassa Kolmenkulmaan.

Uusien bio-, kierto- tai energiatalouden yritysten sijoittumista edistetään selvittämällä Eco3-alueen laajentamista.





## Hankkeita ja alueita

Kolmenkulma jatkaa rakentumista yritysalueena.

Juhansuo (Ympäristönkatu) teollisuusalueen asemakaavan kehittäminen.

Linnavuoren teollisuusalueen laajennus

Lähdekorven teollisuusalueen laajeneminen asemakaavalla

Yritys- ja työpaikka-alueita kehitetään useilla vireillä olevilla asemakaavahankkeilla. Alueiden kaavoituksessa luodaan uusia asemakaava-alueita ja uudistetaan aikaisempia asemakaavoja vastaamaan nykyisiä tarpeita. Yritysalueiden vaikutukset ympäristöön arvioidaan hankekohtaisesti yleis- ja asemakaavojen valmistelun yhteydessä.

### Miten aihealue ilmenee strategisessa yleiskaavakartassa?

- Selvitettävät uudet elinkeinoelämän alueet (Porintien ja Turuntien ympäristö, Eco3 laajennus)
- Kehittyvät elinkeinoelämän alueet (Kolmenkulma, Emäkoskentie 1, Linnavuori)
- Olemassa olevat elinkeinoelämän alueet (K- ja T-korttelialueet)



# Liikenneyhteyksien ja liikkumisen kehittäminen

Nokian kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Suurin päästöjen aiheuttaja Nokialla on liikenne. Kaupunki voi vaikuttaa tieliikenteen päästöihin mm. hyvällä maankäytön suunnittelulla sekä parantamalla joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn käytön edellytyksiä.

Matkaketjujen kehittämistyön erityisenä painopistealueena on Nokian keskusta-alueen lähiliikenteen kehittäminen, jolla parannetaan ydinkeskustan ja asemanseudun alueiden saavutettavuutta. Nokianvaltatien ja Yrittäjäkadun risteysalue on seudullisen julkisen liikenteen saavutettavuuden kannalta keskeisiä paikkoja.

Tieverkko koostuu hallinnollisesti maanteistä, kaduista ja yksityisteistä. Jaottelu on merkityksellinen, koska eri väylillä on eri tienpitäjä. Teiden ylläpidosta huolehtii siis tiestä riippuen joko kaupunki, ELY-keskus tai yksityinen tiekunta.

Kaupunki tekee yhteistyötä erilaisten osapuolien kanssa maakunnallisten ja maan laajuisien liikennehankkeiden toteuttamiseksi sekä sovittamiseksi osaksi olemassa olevaa kaupunkirakennetta.





## Jalankulku ja pyöräily

Keskustan alueella jalankulkuverkon muodostavat jalkakäytävät, jalankulku- ja pyöräilyväylät, puisto- ja viheralueet sekä Pirkkalaistori ja muut aukiot.

Jalankulkuympäristön turvallisten, esteettömien ja sujuvien yhteyksien kehittämiseen panostetaan kolmen osakeskusten sisällä, ja ydinkeskustassa erityisesti Välikadun ja Pirkkalaistorin alueella.

Nokian kaupunki on käynnistänyt kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelman laatimisen. Edistämishjelman tavoitteita ovat jalankulun ja pyöräilyn toisistaan eroavien tarpeiden tunnistaminen sekä olosuhteiden parantaminen Nokiassa. Ohjelmatyössä asetetaan pitkän aikavälin visio ja tavoitteet kävelyn ja pyöräliikenteen edistämiseksi sekä koostetaan keskeisimmät ja vaikuttavimmat toimenpiteet lähivuosien toimenpideohjelmaksi.

Kaavoituksen yhteydessä tavoitellaan yhtenäisiä palveluverkkoa, sekä asuinalueita palvelevia reitistöjä. Kaavoittamalla voidaan osoittaa jalankulun ja pyöräilyn väyliä korttelialueiden sisäisesti, katualueiden yhteyteen tai viheralueiden virkistysreiteiksi. Yhteystarpeita voidaan esittää yleiskaavoissa, jotka ohjaavat asemakaavaan sijoitettavia tarkempia reittimerkintöjä. Laajat alueelliset yhteystarpeet määritetään seudullisella suunnittelulla.

### Esimerkkejä toimenpiteistä ja tavoitteista aiheeseen liittyen:

- Tiivistetään kaupunkirakennetta palveluiden ja joukkoliikennekäytävien läheisyyteen.
- Yhtenäiset reitistöt palveluiden ja asuinalueiden välillä
- Tehokas ja viihtyisä jalankulun ja pyöräilyn reitistö
- Rantareitti merkittävien kaupunkikohteiden kautta
- Huolehditaan laadukkaista pyöräpysäköintimahdollisuuksista



## Hankkeet ja alueet

Nokianvaltatien ja Yrittäjädun risteysalue on seudullisen julkisen liikenteen saavutettavuuden kannalta keskeisiä paikkoja.

Nokian asemanseudun yhdeksän hehtaarin alueelle on suunnitteilla uusi matkakeskus, joka palvelee lähi- ja kaukojunia, linja-autoja, yksityisautoja, jalankulku- ja pyöräilyliikennettä sekä liityntäpysäköintiä. Lisäksi matkakeskuksen välittömään läheisyyteen on tulossa uutta asuinrakentamista. Asemanseudun kehittämistä jatketaan asemakaavatyön valmistelulla sekä valtion kanssa toteutettavan asema-alueen investointihankkeen suunnittelulla ja toteutuksella.

Harjuniityn ja Siuron seisakkeiden maankäytön suunnittelua edistetään kaavoitustyön jatkamisella.

Ydinkeskustasta suunnitellaan Nokianvirran varrelle rakennettu maisemareitti jalankululle ja pyöräilylle Tehdassaareen ja kylpylähotelli Edenin rantaan asti.

Turuntien parantamisen yhteydessä suunniteltava jalankulun ja pyöräilyreittien uudistaminen

### Aihe strategisessa yleiskaavakartassa ja merkintöjen vaikutus:

- Turuntien ympäristö on parannettavaa aluetta
- Ratahankkeet on huomioitu mm. kehitettävänä asemanseudun alueena
- Siuronvaltatieltä Porintielle on lisätty yhteysmerkintä
- Vt 11 ja Vt 12 yhteystarve
- Murhasaaren ympäristöön on tavoiteltu liittymien kehittämistä

Strategisen yleiskaavan laajamittaisiin vaikutus liikenteeseen muodostuu erityisesti joukkoliikenteen yhteyksien parantamisesta, sekä johdonmukaisesta tavoitteesta luoda toimiva ja turvallinen jalankulun ja pyöräilyn verkosto. Nämä kehityssuunnat ovat jo käynnissä useissa vireillä olevissa asemakaavoissa. Autoliikenteen mahdollisia yhteystarpeita ja kehittämisspaikkoja on kartoitettu ja merkitty strategisen yleiskaavan kartalle. Hankkeiden yhdistyessä ja liittyessä toisiinsa ne johtavat suurempien alueiden kokonaiskehitykseen. Julkisen liikenteen kehittämishankkeet parantavat Nokian kaupungin maakunnallista tai seudullista saavutettavuutta paikallisen liikkumisen sujuvoittamisen lisäksi.



## LISÄTIETOA:

Strategisen yleiskaavan etenemistä voi seurata Nokian kaupungin verkkosivuilta:

[nokiankaupunki.fi/strateginenyleiskaava](http://nokiankaupunki.fi/strateginenyleiskaava)

## KUVAT:

Mikko Ovaska (sivuilla 4, 12, 13,25)

Aihio Arkkitehdit Oy (sivulla 15)

Opa Latvala (sivulla 24)

Pirkanmaan Liitto, Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (sivulla 6)

Tampereen kaupunkiseutu, Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040 (sivulla 9)



**NOKIAN**  
KAUPUNKI

# Kaupunkikehityspalvelut

Kaavoitus

[kaupunkikehityspalvelut@nokiankaupunki.fi](mailto:kaupunkikehityspalvelut@nokiankaupunki.fi)



TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

NOKIANKAUPUNKI.FI